

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТУ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ
Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу**

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістр

зі спеціальності
242 «Туризм і рекреація»

за освітньою програмою
«Управління туристичним та курортним бізнесом»

на тему:
**«ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ІНКЛЮЗИВНО-
РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ»**

ВИКОНАВЕЦЬ:

студентка Факультету
Міжнародної економіки

ВИСКРЕБЕЦЬ
Валерія Олександрівна

(підпис)

НАУКОВИЙ КЕРІВНИК:

к.е.н., доцент кафедри туристичного
та готельно-ресторанного бізнесу

БЕДРАДІНА
Ганна Костянтинівна

(підпис)

ОДЕСА 2024

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Враховуючи сучасний стан суспільства у світі, необхідно відзначити стрімкі темпи зростання кількості людей, які потребують соціальної та спеціальної допомоги. Відповідно до загальноприйнятих міжнародних стандартів, вони належать до різних інклюзивних категорій, а якщо ми говоримо про туристичну сферу, то до категорії інклюзивних туристів. Наразі перед людством гостро стоїть проблема: привернення уваги до рівних прав усіх громадян на працю, відпочинок та доступ до інфраструктури. У сьогоdnішніх складних умовах в Україні ми спостерігаємо зміну моделей інвалідності від медичної до соціальної; впроваджуються умови для участі людей з інвалідністю в активному суспільному житті; збільшуються державні гарантії в контексті підвищення соціальних стандартів для людей з інвалідністю; формується безбар'єрне середовище; відбувається активна взаємодія між державою та громадськими організаціями для вирішення проблем людей з особливими потребами. Питання специфіки інклюзивно-реабілітаційного туризму в Україні привертають все більш уваги, саме це і визначило актуальність дослідження.

Метою дослідження є визначення особливостей формування та розвитку інклюзивно-реабілітаційного туризму в Україні.

Мета дослідження обумовила наступні завдання:

- визначити сучасні підходи до визначення дефініції «інклюзивно-реабілітаційний туризм»;
- проаналізувати соціально-економічні аспекти розвитку інклюзивно-реабілітаційного туризму в Україні;
- розглянути зарубіжний досвід розвитку інклюзивно-реабілітаційного туризму;
- провести аналіз стану туристичної галузі в контексті формування інклюзивно-реабілітаційного туризму;
- провести дослідження умов для розвитку інклюзивно-реабілітаційного туризму в Україні;
- визначити головні проблеми та перешкоди для розвитку інклюзивно-реабілітаційного туризму в Україні;
- запропонувати шляхи розвитку інклюзивно-реабілітаційного туризму в Україні в повоєнний період;
- довести актуальність та ефективність розвитку інклюзивно-реабілітаційного туризму для суспільства в повоєнний період.

Об'єктом дослідження є процес формування інклюзивно-реабілітаційного туризму в Україні.

Предметом дослідження є удосконалення розвитку інклюзивно-реабілітаційного туризму в Україні.

Методи дослідження: Для реалізації поставленої у кваліфікаційної роботі мети було використано комплекс методів і прийомів наукового пізнання. Зокрема, на основі методології системного підходу розкрито сутність визначень та функцій інклюзивно-реабілітаційного туризму. За допомогою методів аналізу, синтезу,

порівняння досліджено матеріально-технічну базу для розвитку інклюзивно-реабілітаційного туризму в Україні, а також використовувались графічний, табличний, експериментальний методи дослідження.

Інформаційна база дослідження. Дослідження по темі кваліфікаційної роботи проводилися за допомогою матеріалів офіційних сайтів, законодавчих та нормативних актів України, праць вітчизняних та зарубіжних науковців, власних спостережень, періодичних видань, матеріалів мережі Інтернет.

Теоретичною і методологічною основою дослідження є праці зарубіжних та українських вчених, а саме наукові праці дослідників та фахівців: Белоусова Н., Борисова І., Влащенко Н., Герасименко В., Давиденко І., Зайцевої Н., Макаренко С., Нездоймінова С., Павленко В., Райян С. та інших.

Інформаційна база дослідження. Дослідження по темі кваліфікаційної роботи проводилися за допомогою літературних джерел, матеріалів офіційних сайтів, останніх досліджень науковців з даної тематики, законодавчих та нормативних актів України, праць вітчизняних та зарубіжних науковців, власних спостережень, періодичних видань, матеріалів мережі Інтернет.

Апробація результатів дослідження. Окремі результати дослідження були апробовані та опубліковані в матеріалах IV Міжнародної науково-практичної конференції, яка присвячена темі «Туристичний та готельно-рестораний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України». Вискребець В.О. «Диджиталізація музейних екскурсій» та «Молекулярна гастрономія як інноваційна технологія в закладах ресторанного господарства».

Структура та обсяг роботи. Робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи становить 89 сторінки. Робота містить 7 таблиць та 9 рисунків. Список використаних джерел включає 71 найменувань і викладений на 7 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

В першому розділі кваліфікаційної роботи «Науково-теоретичне підґрунтя формування інклюзивно-реабілітаційного туризму в Україні» розкриті сучасні підходи до визначення поняття «інклюзивно-реабілітаційний туризм». Останніми роками питання щодо осіб з інвалідністю набуває дедалі більшої актуальності. Це пов'язано як зі зростанням кількості людей з особливими потребами, так і зі зміною суспільного ставлення до цієї теми. Крім того, життєва позиція таких осіб стає більш активною, вони все частіше привертають увагу держави, закликаючи до створення умов для комфортного життя та повноцінної соціалізації. Саме тому питання розвитку інклюзивно-реабілітаційного туризму набуває все більшої актуальності, адже туристична діяльність сприяє відновленню фізичних та емоційних сил людини, а також здатна покращити рівень соціалізації. У сучасному світі перед людством стоїть завдання забезпечити рівні умови для праці, відпочинку та доступу до об'єктів інфраструктури для всіх громадян. Розвиток доступності сприяє створенню рівних можливостей для користування туристичними послугами людьми з різними фізичними потребами, включаючи осіб з інвалідністю, літніх людей та сімей з дітьми.

Це відповідає принципам соціальної справедливості та дотримання прав людини. Інклюзивний туризм відіграє важливу роль у сприянні соціальній інтеграції та зменшенні соціальної ізоляції, надаючи людям з особливими потребами можливість активно брати участь у житті суспільства та насолоджуватися відпочинком. Вірне розуміння поняття інклюзивності дасть змогу розвивати та покращувати інфраструктуру, створюючи доступний і безбар'єрний простір, який сприятиме комфортному пересуванню, соціалізації та залученню до активного життя всіх категорій населення, включаючи осіб з особливими потребами. Доступність — це не лише облаштування пандусів чи адаптація транспорту, а насамперед зміна суспільного ставлення до людей з обмеженими можливостями. Вона включає створення середовища, де кожна людина почувається прийнятою, цінною та рівноправною частиною спільноти. Це про формування культури толерантності, взаємоповаги та підтримки, яка дозволяє усім без винятку брати участь у суспільному, економічному та культурному житті на рівних умовах. Туристична діяльність може стати ефективним засобом реабілітації для людей з обмеженими можливостями, поєднуючи пізнавальний аспект із можливістю повноцінної соціалізації. Такий процес є взаємовигідним, адже кожна людина потребує спілкування та підтримки. Туризм виступає потужним рушієм змін: для людей з інвалідністю він відкриває нові можливості, сприяє подоланню бар'єрів та змінює життя на краще. Завдяки участі в туристичних заходах люди з інвалідністю отримують не лише соціальну та психологічну реабілітацію, а й можливість впливати на свою роль у суспільстві. Туризм допомагає розвивати навички ефективного функціонування в різних життєвих обставинах, формувати активну життєву позицію, а також розширювати знання та вміння, необхідні для самообслуговування та адаптації в нових умовах. Було проаналізовано досвід інших країн: Іспанія, Німеччина та Ізраїль. Можна стверджувати, що досягнення високого рівню розвитку інфраструктури та високого рівня надання послуг можна досягти завдяки тісній праці держави та приватного бізнесу. Для України показовим може стати приклад саме Ізраїлю. Країна, яка вже багато часу конфліктує з країнами-сусідами продовжує залишатися привабливою для багатьох людей. В першу чергу, для людей які бажають отримати спеціалізовану медичну допомогу та пройти курси реабілітації та відновлення. Розвиток інклюзивно-реабілітаційного туризму це нелегка праця, адже вона повинна включати розробку державного плану розвитку, підтримку малого та середнього бізнесу та постійне бажання розвитку.

У другому розділі кваліфікаційної роботи «Аналіз пропозицій та можливостей для розвитку інклюзивно-реабілітаційного туризму в Україні» визначено стан сучасної туристичної галузі та розглянуті умови та перешкоди для розвитку інклюзивно-реабілітаційного туризму. Різноманіття рекреаційних ресурсів України здатне задовольнити потреби туристів у оздоровленні, відпочинку, пізнанні та рекреації. Наявність чисельних природних, культурних та історичних ресурсів робить Україну інвестиційно привабливою країною для розвитку внутрішнього та в'їзного туризму, зокрема санаторно-лікувального. Зокрема, розвиток та впровадження інклюзивного туризму, покращення інфраструктури та розширення мережі готелів та санаторних закладів, а також створення спеціалізованих пропозицій сприятимуть

зростанню туристичної галузі. заклади які відносяться до санаторно-курортної бази одночасно належать до двох сфер: медицини та охорони здоров'я, а також до туристичної діяльності. Ці установи грають важливу роль у відновленні трудового потенціалу населення, а також є стратегічно важливим джерелом надходжень до державного бюджету. У 2024 році санаторно-курортні заклади України залишаються під подвійним підпорядкуванням. Більшість із них функціонують як заклади охорони здоров'я під управлінням Міністерства охорони здоров'я (МОЗ), зокрема ті, що надають спеціалізовану допомогу, наприклад, лікування для дітей з ДЦП або пацієнтів із туберкульозом. У той же час частина санаторіїв підпорядковується Міністерству соціальної політики, яке опікується забезпеченням санаторно-курортним лікуванням для соціально вразливих категорій населення, зокрема осіб з інвалідністю та ветеранів. Через те, що заклади санаторно-курортного господарства одночасно відносяться до двох різних відомств, вони стикаються з низкою проблем. Інклюзивний туризм в Україні розглядається не лише як частина туристичної галузі, але й як потужний інструмент для зміцнення соціальної інтеграції та гармонізації суспільства. Адже створення доступного середовища для подорожей сприяє тому, щоб кожна людина – від осіб з інвалідністю до сімей з дітьми, осіб похилого віку або тих, хто потребує реабілітації – могла брати активну участь у житті країни, відкривати її багатство та красу. Затребуваність інклюзивного туризму стрімко зростає у всьому світі, відображаючи глобальні соціальні тенденції, спрямовані на забезпечення рівних можливостей для всіх людей. Інвалідність або обмеження функціональних можливостей – це не лише індивідуальна проблема, а важливий соціальний фактор, який безпосередньо впливає на якість життя мільйонів людей. Його значущість не може залишатися поза увагою жодного сучасного суспільства, яке прагне розвитку, гармонії та справедливості. Крім того, розвиток інклюзивного туризму має потужний економічний потенціал. За оцінками міжнародних організацій, туристи з інвалідністю та їхні сім'ї витрачають значні кошти на подорожі, але обирають лише ті дестинації, які гарантують доступність і комфорт. Таким чином, інвестиції в адаптацію інфраструктури не тільки відповідають вимогам соціальної справедливості, але й сприяють економічному зростанню. Останні дослідження говорять про те, що сучасний інклюзивний турист – це людина, яка хоче подорожувати та адаптуватись в соціальне середовище, але має певні фізичні чи фінансові обмеження. Тому в багатьох країнах світу існує ціла низка державних програм з надання фінансово-соціальної допомоги для людей з інклюзією (електронні картки інклюзивного (соціального) туриста, спеціалізований транспорт, пільгові квитки, бронювання, розміщення і навіть харчування). Тому цей вид туризму набирає обертів у всьому світі, і попит на туристичному ринку, доступному для всіх, в найближчі роки буде рости. Головними умовами для організації туристичних послуг для осіб з інклюзією є надання можливості людині залишатись у звичному середовищі та вести повноцінний спосіб життя з необхідною для неї підтримки. Вони мають бути залучені до ухвалення рішень на всіх рівнях, як у питаннях загального характеру, так і в тих, що мають для них особливу важливість. Крім того, вони повинні отримувати допомогу в межах загальнодоступних систем, таких як освіта, охорона здоров'я та соціальні служби, а також брати активну участь у соціально-економічному розвитку суспільства. Потреби

людей з інвалідністю мають враховуватися в національних програмах розвитку. Інклюзивно-реабілітаційний туризм являє собою ефективний інструмент для людей із обмеженими можливостями, що сприяє їхньому фізичному, емоційному, інтелектуальному та соціальному відновленню. Його головною метою є створення умов для повноцінної реабілітації та інтеграції в сучасне суспільство, забезпечуючи рівні можливості для активної участі у житті громади. Цей вид туризму охоплює широкий спектр послуг, зокрема професійну орієнтацію, трудову адаптацію, фізичну реабілітацію, медичну допомогу, а також соціальну підтримку. Окрім цього, інклюзивно-реабілітаційний туризм сприяє розширенню світогляду, покращенню комунікативних навичок і зменшенню ізоляції, що є важливим для підвищення якості життя людей із різними формами інвалідності. Завдяки такому комплексному підходу інклюзивно-реабілітаційний туризм не лише допомагає людям із обмеженими можливостями подолати фізичні та психологічні бар'єри, але й відкриває нові перспективи для їхнього особистісного й професійного розвитку. Фактором, який стримує розвиток інклюзивного туризму, є недостатня популяризація прикладів успішних практик. Відсутність позитивних кейсів, які могли б продемонструвати переваги такого підходу для бізнесу, регіонального розвитку та суспільства загалом, створює перешкоди для залучення інвесторів і партнерів. Ситуація додатково ускладнюється через різне сприйняття прав людей із інвалідністю як самими представниками цієї групи, так і суспільством загалом. За даними досліджень, більше половини людей із обмеженими можливостями вважають, що їхні права відрізняються від прав людей без інвалідності. Зокрема, 35,7% респондентів зазначають, що мають менше прав порівняно з іншими, тоді як 18,2% вважають, що їхні права розширені чи особливі. Водночас 40% людей із інвалідністю переконані, що їхні права нічим не відрізняються від прав інших членів суспільства [59].

У третьому розділі кваліфікаційної роботи «Перспективи розвитку та впровадження інклюзивно-реабілітаційного туризму» запропоновані маркетингові заходи для покращення рівня інклюзії Одеського залізничного вокзалу. В перспективі очікується підвищення рівня обізнаності громадян та збільшення кількості туристів. Створення доступної інфраструктури здатне забезпечити рівні можливості для всіх категорій населення, сприяти соціальній інтеграції, розвитку туризму та економіки, а також формувати суспільство, яке поважає права кожної людини, незалежно від її фізичних можливостей. Інклюзивний туризм націлений на створення умов, які забезпечують доступність у всіх аспектах – мобільному, візуальному, слуховому та когнітивному. Його особливість полягає у тісній співпраці між різними учасниками туристичної сфери, що працюють над адаптацією туристичних об'єктів, сервісів та послуг до потреб людей із різними типами інвалідності. Це не лише допомагає людям із обмеженими можливостями долати виклики, але й сприяє їхній інтеграції у суспільство, забезпечуючи гідний рівень життя [63]. Сьогодні, навіть під час війни, туристична індустрія продовжує функціонувати, попри врахування певних умов та обмежень (наявність укриття при повітряній тривозі, заборона перебування біля режимних об'єктів й військових частин, закриті аеропорти, обмежений виїзд за кордон чоловіків і жінок-держслужбовців тощо). Значною часткою подорожуючих є туристи з інвалідністю, вадами зору або слуху, інші маломобільні групи населення.

Позитивний вплив туризму для людей з інвалідністю визначається комплексом фізичних, психологічних і соціальних аспектів, що сприяють покращенню якості життя, реабілітації та інтеграції в суспільство. Лікувально-оздоровчий туризм є одним із найважливіших напрямків стійкого розвитку туристичної галузі. На територіях оздоровчого призначення ефективно використовуються природні лікувальні ресурси, що сприяють покращенню здоров'я та реабілітації. Для оздоровлення людей з інвалідністю активно застосовуються такі природні засоби, як лікувальні грязі, мінеральні води різного хімічного складу (для внутрішнього і зовнішнього використання), бішофіт, озокерит, глини, повітряні та сонячні ванни, а також преформовані фізичні фактори. Санаторно-курортна мережа України представлена відомими курортами, такими як Трускавець, Моршин, Миргород, Хмільник, Закарпаття, Одеса та багато інших. Крім того, активно зводяться сучасні оздоровчі комплекси, оснащені передовим медичним і діагностичним обладнанням, які пропонують комфортні умови проживання та збалансоване харчування. У багатьох санаторіях доступні спортивні майданчики, басейни, сауни, пляжі, косметологічні кабінети, тренажерні зали, а також проводяться Wellness-програми, SPA-процедури та широкий спектр екскурсійних послуг. Досягнення лікувально-оздоровчої мети забезпечується завдяки інтеграції реабілітаційного, рекреаційного та зеленого туризму, які разом сприяють підвищенню якості життя відвідувачів. Інклюзивний туризм передбачає не лише економічне зростання, але й вагомий соціальний ефект, адже його мета – забезпечення рівних можливостей для всіх громадян у різних сферах життя. Такий підхід сприяє підвищенню рівня життя населення, що є пріоритетним завданням для післявоєнного відновлення держави. Важливо зазначити, що кінцевою метою інклюзивного розвитку є не лише економічний прогрес, але й створення умов для підвищення добробуту всіх громадян. Одним із головних принципів післявоєнної відбудови України має стати формування безбар'єрного середовища, яке стане основою для розвитку інклюзивного туризму. Така стратегія дозволить не лише підтримати соціальну інтеграцію вразливих груп населення, але й забезпечити стійкий економічний розвиток країни в умовах нової реальності.

ВИСНОВКИ

У процесі дослідження теми «Формування та розвиток інклюзивно-реабілітаційного туризму в Україні» досягнуто поставленої мети, визначено ключові проблеми та запропоновано шляхи їх вирішення. Основні результати дослідження полягають у наступному:

1. Проаналізовано сучасні підходи до визначення поняття інклюзивно-реабілітаційного туризму. Встановлено, що цей вид туризму передбачає організацію туристичних програм, спрямованих на фізичну та психосоціальну реабілітацію осіб з обмеженими можливостями, включно з ветеранами війни, людьми з інвалідністю, дітьми та іншими уразливими категоріями населення. Розширення визначення інклюзивно-реабілітаційного туризму охоплює також створення умов для активного відпочинку, який сприяє покращенню якості життя цих груп населення. Цей напрямок має не лише реабілітаційну, а й культурно-освітню складову, яка дозволяє

учасникам таких програм інтегруватися в суспільство та відчувати себе його повноцінними членами.

2. Розвиток інклюзивно-реабілітаційного туризму позитивно впливає на соціальну інтеграцію населення, створює нові робочі місця та сприяє зростанню економіки регіонів, які беруть участь у таких ініціативах. Особливий акцент зроблено на важливості доступної інфраструктури як основи для формування цієї галузі. Залучення місцевих громад до розвитку доступної туристичної інфраструктури може стати рушійною силою для економічного підйому навіть віддалених регіонів. Окрім цього, формування інфраструктури з урахуванням принципів універсального дизайну забезпечить тривалий ефект, оскільки така інфраструктура буде доступною для всіх, незалежно від їх фізичних можливостей.

3. Вивчено досвід країн, які успішно впровадили інклюзивно-реабілітаційні туристичні програми, зокрема Іспанії, Німеччини та Ізраїлю. Їхні практики, зокрема стандарти доступності, державне фінансування та партнерство з приватним сектором, рекомендовано адаптувати до українських реалій. Значну увагу приділено ролі державної політики у формуванні сприятливих умов для розвитку цієї галузі. Зокрема, досвід Іспанії свідчить про ефективність податкових стимулів для бізнесу, що інвестує в інклюзивну інфраструктуру, а приклад Німеччини демонструє важливість громадських ініціатив у просуванні інклюзивного туризму. А приклад Ізраїлю показує, що не дивлячись на затяжні бойові дії можливо створити конкурентне середовище, до якого тяжіють великі потоки іноземних туристів.

4. Проведено аналіз сучасного стану туристичної галузі України в контексті інклюзивності. Виявлено низький рівень адаптації туристичної інфраструктури для потреб людей з обмеженими можливостями та недостатнє фінансування програм реабілітаційного туризму. Особливо критичними залишаються питання доступу до транспорту, об'єктів розміщення та туристичних атракцій. Недостатність інформації про такі послуги та відсутність спеціалізованих підготовчих програм для персоналу ускладнюють інтеграцію інклюзивного туризму в Україні.

5. Визначено ключові проблеми розвитку інклюзивно-реабілітаційного туризму в Україні, серед яких: недостатнє фінансування на державному рівні, необхідність перегляду державного бюджету та залучення донорських програм є критичною для розв'язання цієї проблеми, відсутність єдиної стратегії розвитку галузі. Синхронізація зусиль державних установ, приватного сектору та громадських організацій дозволить створити цілісний план дій, низький рівень обізнаності серед громадян про можливості інклюзивного туризму.

6. Доведено, що політична та економічна нестабільність, яка вплинула на Україну в останні роки, створила додаткові виклики для розвитку інклюзивного туризму. Ці обставини ускладнили не лише формування та реалізацію безбар'єрної і доступної туристичної політики, але й загальмували розвиток інфраструктури, необхідної для забезпечення рівних можливостей у туристичній сфері.

7. Розроблено та запропоновано к впровадженню удосконалену модель інклюзивно-реабілітаційного туризму в Україні в повоєнний період. Доведено, що розвиток інклюзивно-реабілітаційного туризму сприятиме фізичній і психосоціальній реабілітації громадян, а також сприятиме єднанню суспільства в повоєнний період.

Він стане важливим інструментом для зміцнення соціального капіталу, інтеграції вразливих груп населення та відновлення загального добробуту. Інклюзивний туризм може бути використаний як потужний механізм соціального згуртування, особливо в громадах, що постраждали від війни. Окрім того, він сприяє покращенню психоемоційного стану учасників, особливо серед ветеранів та переселенців, які потребують адаптації.

8. Ретельне вивчення теми дозволило розробити практичні рекомендації, спрямовані на вдосконалення інклюзивного туризму в Україні. У ході аналізу враховано як міжнародний досвід, так і локальні особливості, що створює ґрунт для системного підходу до вирішення проблем галузі. У повоєнний період запропоновано: провести низку маркетингових заходів, які призведуть до більшої інклюзивності Одеського залізничного вокзалу та сприяють підвищенню обізнаності громадян. В свою чергу, це здатне закріпити за Одесою статус соціально розвинутого міста, яке турбується за безпеку та комфорт кожної людини. Залізничний вокзал може стати зразковим об'єктом для реалізації принципів інклюзивності в Україні. Від покращення навігації для людей з вадами зору до встановлення спеціальних пандусів, цей проект стане показником прогресу міста у сфері доступності та соціальної відповідальності.

АНОТАЦІЯ

ВИСКРЕБЕЦЬ В.О. «ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ІНКЛЮЗИВНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація»
за освітньою програмою «Управління туристичним та курортним бізнесом»
Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2024.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Метою кваліфікаційної роботи є визначення особливостей формування та розвитку інклюзивно-реабілітаційного туризму в Україні.

Об'єктом дослідження є процес формування інклюзивно-реабілітаційного туризму в Україні.

В першому розділі кваліфікаційної роботи розкрито науково-теоретичне підґрунтя формування інклюзивно-реабілітаційного туризму в Україні. У другому розділі кваліфікаційної роботи проведено аналіз туристичної галузі та умови розвитку інклюзивно-реабілітаційного туризму на території України. У третьому розділі кваліфікаційної роботи доведено, що питання розвитку інклюзивно-реабілітаційного туризму актуальне та перспективне для ринку туристичних послуг України. Запропоновані шляхи розвитку, які здатні покращити репутацію країни та збільшити туристичні потоки у повоєнний період.

Ключові слова: інклюзія, туризм, розвиток, фізичні можливості, доступність, безбар'єрний простір, туристична інфраструктура.

ANNOTATION

VYSKREBETS V. «FORMATION AND DEVELOPMENT OF INCLUSIVE REHABILITATION TOURISM IN UKRAINE

Qualification work for a master's degree
in specialty 242 "Tourism and Recreation"
under the educational program "Management of tourism and resort business"
Odesa National Economic University - Odesa, 2024.

The qualification work consists of an introduction, three chapters, conclusions, a list of references and appendices.

The purpose of the qualification work is to determine the features of the formation and development of inclusive and rehabilitation tourism in Ukraine.

The object of the study is the process of formation of inclusive and rehabilitation tourism in Ukraine.

The first section of the qualification work reveals the scientific and theoretical basis for the formation of inclusive and rehabilitation tourism in Ukraine. In the second section of the qualification work, an analysis of the tourism industry and the conditions for the development of inclusive and rehabilitation tourism in Ukraine was carried out. In the third section of the qualification work it is proved that the issue of development of inclusive and rehabilitation tourism is relevant and promising for the tourism services market of Ukraine. Proposed ways of development that can improve the reputation of the country and increase tourist flows in the post-war period.

Keywords: inclusion, tourism, development, physical capabilities, accessibility, barrier-free space, tourism infrastructure.